

GARANTIINNTEKT= KUNSTGARANTI

Kunstopolitikken oppgave er å legge forholdene til rette for at det produseres god kunst. Når Stortingets kulturkomité nå utfaser garantert minsteinntekt for kunstnere er det nødvendig å belyse hva dette vil medføre. Vi billedkunstnere har førstehånds kjennskap til hvordan ordningen virker for vår yrkesgruppe, og derfor er det god grunn til å høre på oss.

En billedkunstner som mottar garantert minsteinntekt har gjerne startet sin yrkeskarriere med opptak på kunsthøyskole. Etter mastergrad følger flere års virksomhet hvor kunstneren yter en verdifull innsats i samfunnet. Søker man garantiinntekt, skal denne aktiviteten både dokumenteres og kvalitetsmessig vurderes av et fagmiljø. For de ytterst få som tildeles garantiinntekt, fungerer dette altså både som en slags etterlønn samtidig som det er en oppfordring til å fortsette arbeidet og bidra videre. Hvis man har annen inntekt enn den kunstneriske, kortes garantiinntekten av. Det er viktig å poengtere at garantiinntekt er skattepliktig inntekt.

Billedkunstnerne har vesentlig annerledes økonomi enn en del andre kunstneryrker, som for eksempel forfatterne. Billedkunstneren har løpende høye utgifter til atelier og materialer og bidrar ofte til kulturlivet med utstillinger som er finansiert av egne midler. Årlige driftsutgifter på mellom 60 000 og 100 000 kroner er snarere regelen enn unntaket. Derfor kommer lønnen gjerne på et mindre beløp enn nivået som fører til avkortning. For kunstnere med langsiktige prosjekter og større utstillinger foran seg, gir garantiinntekt sikkerhet for boliglån og atelierkontrakt, slik at man kan fokusere og fordype seg i jobben.

Vi sier det igjen; suksess er ikke kun økonomisk suksess. Noen få billedkunstnere lager kunst av høy kvalitet og har økonomisk suksess, en del lager kunst av dårlig kvalitet og har økonomisk suksess. Mange lager kunst av høy kvalitet og er ikke engang nederst på lønnsstigen, men under fattigdomsgrensen.

Fordi garantiinntekten gir langvarig sikkerhet og verdighet fram til pensjonsalder, sikrer den landet vårt et kunstmiljø på høyt nivå gjennom et nettverk av fagfolk som ikke er underlagt forflatende kommersielle trender eller skjeling til stipendkomiteers smak. Garantiinntekten er dessuten med på å kvalitetssikre et jevnt tilsig til professorstanden på våre kunstutdanningsinstitusjoner.

Det blir stadig vanskeligere å opprettholde forestillingen om en autonom og kritisk kunst, til fordel for omfavnelsen av kunst som business. Er det en vei vi er komfortable med? Garantiinntekt er et viktig korrektiv til markedet som ønsker å investere i "salgbare objekter som stiger i verdi på kort sikt". Kunst og kunstnerskap er mye mer enn som så. En utfasing av ordningen vil medføre at kunstnere vil rette seg mer mot kommersiell ensretting, eller spille opp mot forbigående trender og tendenser. Kunstens rolle som medium for kritikk eller undersøkelse av samfunnet vil avta, og bare noen få kunstnere fra velstående familier vil kunne klare seg.

Ville LO godtatt et slikt klasseskille? Det gjør ikke vi.

Styret i Landsforeningen Norske Malere